

Sygn. akt: I C 15/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2022 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Tomasz Cichocki
Protokolant:	sekretarz sądowy Krystian Kuciński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 października 2022r. w O.

sprawy z powództwa W. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w K.

o zapłatę,

I. powództwo oddala w całości;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 5 400,00 (pięć tysięcy czterysta) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

III. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 4 250,00 (cztery tysiące dwieście pięćdziesiąt) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 15/20

UZASADNIENIE

Powód W. K. pozwem z dnia 31 lipca 2018 r. skierowanym pierwotnie przeciwko Skarbowi Państwa – reprezentowanemu przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, a złożonym w Sądzie Okręgowym w Siedlcach I Wydział Cywilny, wniósł o:

- zapłatę kwoty 140.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy wobec bezprawnego naruszenia dóbr osobistych w postaci czci, godności osobistej, poczucia własnej wartości, zdrowia, prawa do humanitarnego traktowania, prawa do bycia pozbawionym wolności w warunkach gwarantujących poszanowanie godności, prawa do intymności i prawa do prywatności oraz zdrowia,
- zasądzenie kwoty 5.000,00 zł na cel społeczny organizacji (...) - KRS (...),
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych,

nadto powód wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych w całości oraz przydzielenie obrońcy z urzędu.

W uzasadnieniu swojego żądania podał, że w czasie odbywania kary pozbawienia wolności we wskazanych jednostkach penitencjarnych – Zakładzie Karnym w S., Areszcie Śledczym B., Zakładzie Karnym Ż., Zakładzie Karnym K., doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. W Zakładzie Karnym w K. powód przebywał w okresie od 30.08.2011 r. do 29.10.2013 r. oraz od 26.11.2013 r. do 19.04.2016 r. Powód wskazuje, że był izolowany w zakładzie karnym, który nie spełniał standardu 3 m² powierzchni mieszkalnej na osobę, co miało naruszać art. 110 § 2 k.k.w. Zdaniem powoda przeludnienie przyczyniło się do braku komfortu psychicznego oraz utrudniało prywatność i intymność. Kącki sanitarne miały nie być dostatecznie oddzielone od powierzchni mieszkalnych, a co za tym idzie w celach miał utrzymywać się nieprzyjemny zapach.

Powód podnosi, że doszło do naruszenia § 28 ust. 1 zd. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. (Dz. U. 2003 nr 152, poz. 1493). Konieczność korzystania z kąceków sanitarnych, nieoddzielonych od reszty pomieszczenia mieszkalnego,

a co za tym idzie konieczność rozbierania się i mycia oraz załatwiania potrzeb fizjologicznych

w obecności współosadzonych, doprowadziła do naruszenia dobra osobistego w postaci intymności. Dodatkowo powód wskazuje, że cele były zagrzybione, panowała wilgoć,

w celach było robactwo. W okresie letnim i zimowym cele nie były wietrzone, co wpływało na złe samopoczucie powoda oraz jego stan zdrowia. Półmrok panujący w celi miał skutkować pogorszeniem się wzroku powoda. Dalej podaje, iż lekarze stawiali niefachowe diagnozy, bez odpowiedniego i rzetelnego przebadania osadzonego, bagatelizując jego problemy, zarzucając tym samym naruszenie art. 68 Konstytucji Rzeczypospolitej.

Kolejno powód podniósł, że przebywając w zakładzie karnym brak było wystarczającej ilości środków czystości, a także brak dostępu do ciepłej wody, co stanowiło problem szczególnie

w okresie zimowym. Powód zarzuca zaniedbania w zakresie zaplecza sanitarnego, wskazując, iż zaniedbania takie narażają zarówno osadzonych jak i pracowników zakładów karnych na rozprzestrzenianie się bakterii i grzybów grożących epidemią chorób. Zaniedbania te według powoda są znęcaniem się nad człowiekiem, poniżaniem jego godności osobistej oraz naruszaniem dóbr osobistych. Nadto powód podniósł, że do jednostki penitencjarnej trafił jako osoba zdrowa psychicznie i fizycznie, a po opuszczeniu tej jednostki miał problemy

w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie. W związku z czym funkcja resocjalizacyjna nie została zrealizowana nawet w minimalnym stopniu, a wręcz osiągnęła efekt odwrotny.

Pismem z dnia 12 kwietnia 2019 roku powód wskazał, że:

- w Zakładzie Karnym w S. przebywał od roku 2002 do roku 2010 i domaga się zadośćuczynienia za ten okres w kwocie 40.000,00 zł,
- w Zakładzie Karnym z Ż. przebywał od roku 2010 do roku 2011 i domaga się zadośćuczynienia w kwocie 20.000,00 zł,
- w Zakładzie Karnym w K. przebywał od roku 2011 do roku 2016 i domaga się zadośćuczynienia w kwocie 85.000,00 zł,

łącznie domagając się zadośćuczynienia w kwocie 145.000,00 zł.

(pозew k. 14-16, pismo powoda z 12.04.2019 r. k. 28, pismo powoda z 25.05.2020 r. k. 155-155v.)

Postanowieniem z dnia 4 września 2018 roku Sąd Okręgowy w (...) I Wydział Cywilny uznał swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania według właściwości do Sądu Okręgowego w(...).

(postanowienie SO w (...) I Wydział Cywilny k. 18)

Postanowieniem z dnia 09 września 2019r. Sąd Okręgowy w (...) ustalił, że Skarb Państwa w postępowaniu reprezentowany jest przez: 1) Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, Dyrektora ZK w S., Dyrektora ZK w Ż. i

Dyrektora ZK w K.. Następnie wyłączył żądanie skierowane przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu karnego w K. o zapłatę kwoty 85 000,00 zł do odrębnego rozpoznania.

(postanowienie SO w (...)) i zarządzenie z dnia 09.09.2019r. – k. 110)

Następnie postanowieniem z dnia 28 października 2019 r. Sąd Okręgowy w (...)III Wydział Cywilny stwierdził swą niewłaściwość i sprawę (przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w K.) przekazał do rozpoznania według właściwości do Sądu Okręgowego w Olsztynie.

(postanowienie SO w (...) III Wydział Cywilny k. 111-111v.)

Pozwany Skarb Państwa - Dyrektor Zakładu Karnego

w K. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów z tytułu zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazał, iż twierdzenia powoda nie zostały w żaden sposób udowodnione, a powództwo jest w całości bezzasadne. Podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda w odniesieniu do okresu osadzenia w ZK K. za okres trzech lat wstecz liczonych od daty złożenia pozwu w niniejszej sprawie, tj. od dnia 31.07.2018r. Ponadto pozwany wskazał, że działania podejmowane wobec powoda podczas jego pobytu w Zakładzie Karnym nie miały charakteru bezprawności, co jest warunkiem koniecznym do przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności za ewentualną szkodę.

Pozwany zaprzeczył także twierdzeniom powoda, że:

- naruszył jakiegokolwiek prawa i dobra osobiste powoda, w tym zdrowie, godność i intymność oraz prawo do humanitarnego i nieponiżającego traktowania przez Państwo Polskie,
- powód przebywał w warunkach przeludnienia,
- nie zapewniono powodowi właściwych warunków bytowych w trakcie osadzenia w ZK K., w tym w zakresie dostępu do ciepłej wody,
- przyczynił się w jakiegokolwiek sposób do wystąpienia u powoda pogorszenia stanu zdrowia psychicznego i fizycznego na skutek bezprawnych działań,
- nie zapewnił powodowi właściwego dostępu do służby zdrowia, w tym leczenia właściwego względem jego stanu zdrowia i warunków osadzenia,
- w stosunku do powoda zostały złamane jakiegokolwiek przepisy czy wytyczne dotyczące odbywania kary pozbawienia wolności, w tym rozmieszczenia w poszczególnych celach.

Pozwany wskazał, że powód nie był umieszczany w celach, w których powierzchnia przypadająca na skazanego wynosiła mniej niż 3 m². Ponadto powód był traktowany zgodnie z obowiązującymi przepisami, na równi z innymi osadzonymi i z poszanowaniem godności osobistej. Miał zapewniony dostęp do zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych oraz dostęp do biblioteki, a w trakcie odbywania kary powód nie zgłaszał funkcjonariuszom problemów i zarzutów. Nadto wskazał, że od 23.06.2014 r. w ZK w K. istniała możliwość odbywania dwóch kąpielii w tygodniu, a z uwagi na brak ciepłej wody osadzeni posiadają czajniki elektryczne lub grzałki do podgrzania wody. Istniała również możliwość skorzystania z ciepłej wody po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby. Pozwany wskazał także, iż kąciki sanitarne zabudowane były parawanem wykonanym z metalowego stelażu, wypełnionego płytą pilśniową, które zapewniały intymność osadzonym oraz nie naruszały przepisów prawa, dóbr osobistych, w tym godności osobistej.

(odpowiedź na pozew k. 168-177)

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Powód W. K. w okresie od 30.08.2011 r. do 29.10.2013 r. oraz od 26.11.2013 r. do 19.04.2016 r. odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w K..

Powód w ZK w K. w okresie od 30.08.2011 r. do 29.10.2013 r. był osadzony kolejno w następujących celach:

- pawilon(...), oddział(...), cela nr (...), od dnia 30.08.2011 r. do dnia 26.10.2011 r., powierzchnia 15,37 m⁽²⁾, cela 5 osobowa,
- pawilon(...), oddział (...), cela nr (...), od dnia 26.10.2011 r. do dnia 29.10.2013 r., powierzchnia 11,54 m⁽²⁾, cela 3 osobowa.

W okresie od 26.11.2013 r. do 19.04.2016 r. powód był osadzony kolejno w następujących celach:

- pawilon (...), oddział(...), cela nr(...), od dnia 26.11.2013 r. do dnia 28.11.2013 r., powierzchnia 8,79 m⁽²⁾, cela 2 osobowa,
- pawilon(...), oddział(...), cela nr (...), od dnia 28.11.2013 r. do dnia 29.11.2013 r., powierzchnia 15,20 m⁽²⁾, cela 5 osobowa,
- pawilon (...), oddział(...), cela nr (...), od dnia 29.11.2013 r. do dnia 05.12.2013 r., powierzchnia 15,37 m⁽²⁾, cela 5 osobowa,
- pawilon (...), oddział(...), cela nr(...), od dnia 05.12.2013 r. do dnia 13.12.2013 r., powierzchnia 11,10 m⁽²⁾, cela 3 osobowa,
- pawilon (...), oddział (...), cela nr (...), od dnia 13.12.2013 r. do dnia 16.12.2013 r., powierzchnia 10,60 m⁽²⁾, cela 3 osobowa,
- pawilon (...), oddział (...), cela nr (...), od dnia 16.12.2013 r. do dnia 22.03.2014 r., powierzchnia 6,05 m⁽²⁾, cela 1 osobowa,
- pawilon(...), oddział (...), cela nr (...), od dnia 22.03.2014 r. do dnia 02.04.2014 r., powierzchnia 15,60 m⁽²⁾, cela 5 osobowa,
- pawilon (...), oddział (...), cela nr(...), od dnia 02.04.2014 r. do dnia 26.09.2014 r., powierzchnia 15,63 m⁽²⁾, cela 5 osobowa,
- pawilon (...), oddział (...), cela nr(...), od dnia 26.09.2014 r. do dnia 06.10.2014 r., powierzchnia 15,53 m⁽²⁾, cela 5 osobowa,
- pawilon (...), oddział (...), cela nr (...), od dnia 06.10.2014 r. do dnia 20.10.2014 r., powierzchnia 10,66 m⁽²⁾, cela 3 osobowa,
- pawilon (...), oddział (...), cela nr (...), od dnia 20.10.2014 r. do dnia 16.12.2014 r., powierzchnia 10,59 m⁽²⁾, cela 3 osobowa,
- pawilon (...), oddział (...), cela nr(...), od dnia 16.12.2014 r. do dnia 17.03.2016 r., powierzchnia 15,31 m⁽²⁾, cela 5 osobowa,

- pawilon (...), oddział (...), cela nr (...), od dnia 17.03.2016 r. do dnia 19.04.2016 r., powierzchnia 16,40 m⁽²⁾, cela 5 osobowa,

W powyższych celach nie panowały warunki przeludnienia. Podczas pobytu powoda w pozwanej jednostce nie wydawano decyzji w sprawie umieszczenia powoda na czas określony w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi mniej niż 3 m². Powód nie zgłaszał konfliktów ze współosadzonymi, w grupie osadzonych funkcjonował właściwie. Powód miał możliwość korzystania z zajęć sportowych, rekreacyjnych, biblioteki, spacerów. Mógł korzystać z programów resocjalizacyjnych realizowanych w pozwanej jednostce. Był traktowany przez funkcjonariuszy Służby Więziennej z poszanowaniem godności osobistej.

(dowód: informacja o pobytach wraz z wyjaśnieniami k.181-190)

W celach, w których przebywał pozwany występowały dwa rodzaje kąpoków sanitarnych. Pierwszy rodzaj to kąpiki zabudowane parawanem ze stelażu z kątownika metalowego, wypełnione płytą pilśniową, z prześwitem ok. 90 cm między sufitem

a zabudową, z wejściem przesłoniętym zasłoną materiałową nieprzezroczystą. Drugi rodzaj to kąpiki zabudowane ścianką działową murowaną od podłogi do sufitu, posiadające drzwi płytowe przesuwne. Kąpiki wyposażone są w umywalkę i muszlę klozetową.

Wyodrębnienie toalety zapewniało wzrokową izolację osób z niej korzystających. Do cel mieszkalnych była doprowadzona całodobowo zimna woda, skazani mogli posiadać czajniki elektryczne do jej podgrzania, skazani którzy nie posiadali czajnika mieli możliwość skorzystania z ciepłej wody po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby oddziałowemu.

Powód miał zapewnioną jedną ciepłą kąpiel w tygodniu, a od 23 czerwca 2014 roku dwie kąpiele.

W przypadku zgłoszenia przez pracowników zakładu karnego bądź skazanego, iż stan powłok malarskich w celach czy kąpokach sanitarnych jest zły, były one odnawiane jak również ewentualne wykwity wilgoci usuwane były na bieżąco. Cele mieszkalne wyposażone były w przewód wentylacyjny, który raz w roku był poddawany przeglądowi zgodnie z Ustawą Prawo Budowlane, dodatkowo skazani mogli przewietrzać celę poprzez swobodne otwarcie okna. W celach mieszkalnych znajdowały się jeden, dwa, trzy lub cztery punkty świetlne w zależności od powierzchni mieszkalnej celi. Skazani mogli korzystać z własnych lampek nocnych, a oświetlenie naturalne zapewniało jedno lub dwa okna. Przy czym okna te z zewnątrz nie posiadały żadnej dodatkowej przesłony utrudniającej dostęp światła.

Pranie i suszenie własnej odzieży osadzeni realizowali we własnym zakresie, na wyposażeniu każdej celi mieszkalnej znajdowała się co najmniej jedna miska plastikowa, każdy osadzony otrzymywał raz w miesiącu proszek do prania. Bielizna osobista wydawana osadzonym wymieniana była co tydzień, a bielizna pościelowa co dwa tygodnie.

Środki higieny wydawane były osadzonym raz w miesiącu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych. Osadzeni otrzymywali mydło toaletowe, nożyk do golenia, proszek do prania, papier toaletowy, a jeżeli zgłaszali taką potrzebę otrzymywali dodatkowo krem do golenia, pastę oraz szczoteczkę do zębów.

(dowód: wyjaśnienie z dnia 11.06.2019 r. k. 65-68, protokoły z okresowej kontroli przewodów kominowych k. 192-200, sprawozdanie z wizytacji k. 202-219, zeznania świadka K. Z. k. 298-305v., zeznania świadka A. L. k. 314-319, zeznania świadka A. W. k. 336-343, zeznania świadka A. K. k. 322-327)

Osadzony w trakcie pobytu w Zakładzie Karnym w K. był pod stałą opieką lekarzy pierwszego kontaktu i lekarzy specjalistów. W trakcie pierwszego badania powoda, ustalono, że jest on po przebytej gruźlicy oraz po zabiegu operacyjnym kręgosłupa szyjnego. Miał rozpoznaną chorobę wrzodową żołądka, przepuklinę jądra miazdzystego, rwę kulszową prawostronną, nadciśnienie tętnicze, przepuklinę w bliźnie pooperacyjnej linii pośrodkowej. Powód otrzymał dolne łóżko, dietę lekkostrawną oraz leki na stałe. Podczas pobytu w jednostce do lekarza zgłaszał się z powodu przeziębienia, bólu głowy, bólu kręgosłupa

w odcinku L-S, wymiotów, dolegliwości związanych z przepukliną brzuszną, bólu w klatce piersiowej oraz zgagi. Na zgłaszane dolegliwości powód za każdym razem otrzymywał leki. Leczony był zgodnie ze sztuką lekarską. W trakcie pobytu w zakładzie powód konsultowany był przez lekarza neurologa, urologa, chirurga, kardiologa oraz neurochirurga. Nie był konsultowany przez okulistę, z uwagi na brak zgłoszenia takiej potrzeby przez osadzonego. W dniu 17 listopada 2011 roku przeprowadzono u powoda konsultację neurochirurgiczną, podczas której stwierdzono, że nie wymaga on leczenia operacyjnego kręgosłupa L-S. Zalecono jedynie leczenie objawowe. U powoda wykonywano okresowe badania RTG płuc

w celu oceny jego stanu zdrowia. Dodatkowo podczas odbywania kary pozbawienia wolności powód miał wykonane USG układu moczowego, MRI kręgosłupa L-S, EKG wysiłkowe, RTG miednicy i stawów biodrowych, EKG oraz badania laboratoryjne. W dniu 24 listopada 2014 roku powód odmówił leczenia operacyjnego przepukliny kresy białej. Osadzony podczas badań lekarskich nie skarżył się na pogorszenie stanu zdrowia związanego z warunkami bytowymi oraz nie zgłaszał problemów natury psychicznej. Nie korzystał również na terenie zakładu z porad lekarza psychiatry.

Opieka medyczna na terenie Zakładu Karnego w K. była dostępna dla każdego osadzonego, który wyrażał taką potrzebę. Przyjęcia lekarskie w poszczególnych pawilonach mieszkalnych odbywały się zgodnie z planem przyjęć lekarskich. Osadzeni byli przyjmowani do lekarza po uprzednim zapisaniu na wizytę, bądź też w nagłych przypadkach bez konieczności wcześniejszego zapisu. W przypadku, gdy na terenie zakładu nie było lekarza, w przypadku zagrożenia zdrowia i życia wzywany był Zespół Ratownictwa Medycznego. Osadzeni byli także wysyłani do specjalistów na konsultację do placówek wolnościowych.

(dowód: wyjaśnienie z dnia 15.07.2020 r. k. 220-221, dokumentacja medyczna powoda k. 369-455, zeznania świadka W. C. 471-477, zeznania świadka J. D. k. 517-519)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie jest zasadne.

Ustalenia stanu faktycznego Sąd oparł na materiale dowodowym zebrany w sprawie w postaci dokumentów przedłożonych przez strony postępowania oraz zeznań świadków wskazanych przez stronę pozwaną, które to dowody, w zakresie ustalonych wyżej faktów, Sąd uznał za wiarygodne.

Sąd pominął (k. 525) na podstawie art. 235(2)§1 pkt 6 k.p.c. zawarty w pozwie (k. 4v-5) wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków K. T., G. R., A. Ż., L. B., A. B., A. R. i S. L., albowiem strona powodowa wezwana do wskazania świadków, których zeznania dotyczyły roszczenia dochodzonego w stosunku do Zakładu Karnego w K. oraz podania faktów na jakie mieliby zeznawać, nie usunęła tego braku w zakreślonym terminie (zarządzenie - k. 119, potwierdzenie odbioru – k. 121).

Sąd pominął także dowód z przesłuchania stron z ograniczeniem go do strony powodowej z uwagi na nieusprawiedliwione niestawiennictwo powoda w terminie rozprawy (k. 521).

Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda, zawartym w pozwie, w tej części, w której podawał, że w Zakładzie Karnym w K. panowały złe warunki sanitarne oraz, że był nieprawidłowo leczony. Sąd za niewiarygodne uznał również twierdzenia powoda, w których ten podał, że przebywał w przeludnionych celach, w których panowała wilgoć i były zagrzybione. Powyższe twierdzenia powoda nie korespondują z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym, w tym w zakresie dotyczącym warunków pracy w ZK w K. i z zeznaniami świadków strony pozwanej. W związku z tym, że powód nie przedstawił żadnych wiarygodnych dowodów potwierdzających podane przez siebie okoliczności, Sąd uznał, że fakty te nie zostały udowodnione, a niewątpliwie na powodzie, jako osobie, która wywodzi z nich skutki prawne, spoczywał ciężar udowodnienia tych okoliczności (art. 6 k.c.). W tym miejscu wskazać należy, że na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z

urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 r. I CKU 45/96 (OSNC 1997/6-7 poz. 76). Mając zatem na względzie rządzącą procesem cywilnym zasadę kontrydiktoryjności postępowania i nie znajdując podstaw do przeprowadzenia dowodów z urzędu (art. 232 k.p.c.), Sąd rozpoznał niniejszą sprawę, biorąc pod uwagę stan faktyczny ustalony na podstawie powyżej wskazanych dowodów.

Podkreślić należy, że powód nie podważył zeznań świadków, zawnioskowanych przez pozwanego. Zeznania ww. świadków ponadto korespondują ze zgromadzonymi w sprawie dokumentami, w szczególności z dokumentacją medyczną powoda.

Zdaniem Sądu powód w sposób subiektywny przedstawia warunki odbywania kary pozbawienia wolności Zakładzie Karnym w K. wyolbrzymiając niedogodności związane z odbywaniem kary izolacyjnej, zarzucając administracji pozwanej jednostki działanie sprzeczne z prawem, dopuszczanie się zaniedbań skutkujących rozstrojem zdrowia powoda oraz niezapewnianie mu humanitarnych warunków odbywania kary.

Przechodząc do oceny prawnej zgłoszonych przez powoda roszczeń należy wskazać, że powód źródła odpowiedzialności pozwanego dopatruje się w naruszeniu dóbr osobistych powoda.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza

i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Natomiast w myśl art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków. W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Natomiast zgodnie z art. 417 §1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Obowiązek poszanowania i ochrony przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka wynika już z art. 30 Konstytucji RP. Obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie Państwo realizuje swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka represji.

Wymóg zapewnienia przez Państwo humanitarnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności znajduje wyraz w normach prawa międzynarodowego. Stanowi o tym wprost art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167 i Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 169) głoszący, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Także art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r., ratyfikowanej przez Polskę w 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.) stanowiący, że nikt nie może być poddany torturom ani niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu, wprowadza obowiązek władzy publicznej zapewnienia osobom osadzonym w zakładach karnych godziwych i humanitarnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, nienaruszających godności

ludzkiej. Łączy się z tym wynikający z art. 8 ust. 1 Konwencji nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności, co w odniesieniu do osób osadzonych w zakładach karnych oznacza obowiązek zapewnienia takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i prawo do intymności nie doznają istotnego uszczerbku. Odpowiednikami powyższych norm prawa międzynarodowego są art. 40, 41 ust. 4 i 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzające wyżej wskazane zasady na grunt prawa polskiego.

W ocenie powoda zachowanie pozwanego naruszyło m.in. dobra osobiste powoda w postaci godności osoby ludzkiej, prawa do prywatności i zdrowia.

Pozwany zobowiązany był do zapewnienia powodowi takich warunków bytowych oraz sanitarnych, w których godność ludzka, prawo do prywatności i zdrowia nie doznałyby istotnego uszczerbku. Jednak zważyć należy, iż na styku praw jednostki a praw zagwarantowanych ogółowi niejednokrotnie dochodzi do problemu ograniczenia uprawnień jednostkowych celem zagwarantowania prawa ogółu, bądź też odwrotnie. W przypadku gdy dojdzie do konieczności ograniczenia praw jednostki, ograniczenia te muszą być każdorazowo uznane za niezbędne (konieczne) w demokratycznym państwie prawnym, ze względu na interes bezpieczeństwa publicznego, ochronę porządku prawnego lub prawa

i wolności innych osób. Ograniczenia te precyzuje Konstytucja (art. 31 ust. 3 i art. 41 ust. 1), a także przepisy prawa międzynarodowego, które zostały ratyfikowane przez Polskę (w tym art. 9 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych czy art. 5 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności).

Oczywistym jest, iż już sama istota kary pozbawienia wolności polega na czasowym ograniczeniu wskazanych dóbr osobistych. Ograniczenie to jednakże, jak sama nazwa wskazuje, nie ma charakteru całkowitego. Następuje tylko w tym zakresie, w jakim jest to konieczne dla zapewnienia realizacji dobra chronionego przez państwo, i tylko w takim zakresie ograniczenie to można uznać za normalny element kary pozbawienia wolności. Zasady odbywania kary pozbawienia wolności reguluje przede wszystkim ustawa z dnia

6 czerwca 1997 r. kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557) a szczególne znaczenie z punktu widzenia zarzutów podniesionych przez powoda ma art. 110 § 2 k.k.w.,

w ramach którego ustawodawca zagwarantował, iż w celach mieszkalnych powierzchnia przypadająca na jednego skazanego nie może wynosić mniej niż 3 m², cele muszą być wyposażone w odpowiedni sprzęt zapewniający warunki higieny, dostateczny dopływ świeżego powietrza i odpowiednią temperaturę i oświetlenie.

Zważyć dalej należy, że nawet naruszenie powyższych norm nie może jednak automatycznie prowadzić do konstatacji, iż doszło do naruszenia konkretnego dobra osobistego, bowiem dobro osobiste, samo w sobie, nie jest wprost powiązane z normą prawną gwarantującą minimalne standardy dla osób odbywających karę pozbawienia wolności. Normy te mają jedynie gwarantować przestrzeganie dóbr osobistych. Ich naruszenie nie musi oznaczać, iż konkretne dobro osobiste rzeczywiście zostało naruszone, niewątpliwie jednak może prowadzić do takiegoż ustalenia in concreto (vide: stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 28 lutego 2007 r. V CSK 431/2006 oraz Sądu Apelacyjnego

w G. w wyroku z dnia 26 lutego 2009 r. I ACa 21/2009, który w uzasadnieniu stwierdził, iż odpowiedzialność na podstawie art. 3 Konwencji w zasadzie nie następuje za samo przebywanie osadzonego w przeludnionej celi).

Należało także mieć na uwadze stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 2 października 2007 r. sygn. akt II CSK 269/07 (poz. LEX nr 315849), iż stosownie do art. 30 Konstytucji RP przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie Państwo działa w ramach imperium, realizując swe zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka. Należało również zwrócić uwagę na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 lutego 2007r sygn. akt. V CSK 431/06 (OSNC 2008/1/13), iż ciężar dowodu, że warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych spoczywa na pozwanym (art. 6 k.c. w zw. z art. 24 k.c.).

Dokonując oceny materiału dowodowego należało przyjąć, iż pozwany podolał ciężarowi dowodu i wykazał, że warunki w Zakładzie Karnym w K., w okresie objętym pozwem, odpowiadały obowiązującym normom i brak było podstaw do przyjęcia, iż doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Z kolei powód nie zaoferował jakiegokolwiek przekonującego dowodu, który potwierdzałby jego zarzuty zawarte w pozwie i w dalszych pismach, a które odnosiłyby się do okresu odbywania przez niego kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w K. i tym samym podważały wiarygodność i moc dowodową dokumentów oraz zeznań przesłuchanych w sprawie świadków.

Analiza załączonej do akt dokumentacji lekarskiej powoda wskazuje, że w trakcie osadzenia, wymieniony miał zapewniony – przy uwzględnieniu panujących w kraju procedur leczniczych i czasu oczekiwania na wizytę u specjalistów – dostęp do pomocy fachowej. Zakład Karny nigdy nie odmówił mu opieki lekarskiej zarówno w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej jak i konsultacji ze specjalistą. Konsultacje lekarskie lub badania diagnostyczne odbywały się bez zbędnej zwłoki, a osadzony regularnie zaopatrywany był w niezbędne leki. Także zasady udzielania powodowi świadczeń zdrowotnych nie odbiegały od obowiązującej w tym zakresie norm objętych przepisem art. 115 k.k.w. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności.

Zatem w niniejszym przypadku nie zachodzi działanie lub zaniechanie ze strony pozwanego, które stanowiłoby niezgodne z prawem działanie przy wykonywaniu władzy publicznej. W zestawieniu z dokumentacją medyczną potwierdzającą liczne świadczenia medyczne udzielane powodowi, w tym konsultacje specjalistyczne, nie sposób dać wiary twierdzeniom powoda, iż pracownicy Zakładu Karnego bagatelizowali zgłaszane przez niego dolegliwości. W tym miejscu wskazać należy, że przy rozpoznawaniu przedmiotowej sprawy nie można abstrahować od realiów społeczno - gospodarczych panujących w Polsce.

Powód nie udowodnił ponadto, by warunki panujące w celach, w których mieszkał były nieodpowiednie i godziły w jego godność osobistą. Jak wynika z przedłożonych przez pozwanego dokumentów, które nie były kwestionowane przez stronę powodową, powód nie przebywał w celach, w których występowały warunki przeludnienia. W każdej z cel mieszkalnych, w których powód był osadzony na skazanego przypadają minimum 3m² powierzchni celi, co spełnia normy przewidziane w przepisach dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności (art. 110 § 2 k.k.w). W celach tych występowało odpowiednie oświetlenie, kąćki WC zapewniały co najmniej minimalny wymagany poziom prywatności, a osadzeni mieli możliwość suszenia ubrań.

Powód w Zakładzie Karnym w K. miał we wszystkich celach mieszkalnych dostęp do oświetlenia naturalnego i sztucznego zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki techniczne i ich usytuowanie. Zainstalowane źródła sztucznego oświetlenia oraz wymiary okienne zapewniają wystarczający dostęp do światła zarówno dziennego, jak i sztucznego. Cele ponadto wyposażone były w okna posiadające możliwość mechanicznego otwierania i zamykania, co umożliwiała wentylację celi mieszkalnej według potrzeb osób w niej przebywających. Ponadto, każda cela posiadała sprawną wentylację grawitacyjną sprawdzaną corocznie przez wyspecjalizowaną firmę kominiarską.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 lutego 2014 r.

w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, cele mieszkalne wyposażone były i są w sprzęt kwaterunkowy posiadający właściwości użytkowe (materace, łóżka, stoły, taborety, szafki).

W tym stanie rzeczy, Sąd uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem warunków, w jakich powód odbywał karę nie można uznać za nieludzkie, poniżające wobec powoda czy uwłaczające jego godności. Nie były one wynikiem bezprawnego działania pozwanego, skierowanego przeciw powodowi i nie łączyły się z jakimiś represjami wobec niego. Wykonywanie kary pozbawienia wolności wobec powoda przebiegało w takich standardach, jakie zachowywano wobec wszystkich skazanych. Powód nie przebywał stale w celach, miał możliwość korzystania z zajęć organizowanych skazanym w innych pomieszczeniach. Był osadzony w związku z popełnionymi przestępstwami, na

podstawie prawomocnych wyroków. Popelniając przestępstwo powinien liczyć się z konsekwencjami, a odbywanie kary pozbawienia wolności już z samej istoty wiąże się z ograniczeniami i dolegliwościami. Osadzony zawsze musi liczyć się z ograniczeniami przestrzeni życiowej, prywatności, intymności oraz niższym niż na wolności standardem życia, stanowią one bowiem istotę kary pozbawienia wolności – w tym zakresie godność i wolność osoby osadzonej i jej prawo do prywatności musi czasami doznać ograniczeń. Należy w tym miejscu odwołać się także do ugruntowanego już orzecznictwa, wedle którego kąciki zabudowane parawanem wykonanym ze stelażu metalowego, wypełnionego płytą pilśniową zapewniają intymność osadzonym, nie naruszają przepisów prawa i zapewniają niekrępujące korzystanie z urządzeń sanitarnych, nie naruszając przy tym dóbr osobistych, w tym godności osobistej osadzonych. Sprawę tę reguluje przepis § 28 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz. 1493) stanowiący, że "cela mieszkalna winna być wyposażona w łóżko dla każdego skazanego, odpowiednią do liczby skazanych ilość stołów, szafek i taboretów oraz środków do utrzymania czystości w celi. Niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące używanie". Przepis ten nie wyznacza żadnych konkretnych norm w tym zakresie. Tym samym każdą zabudowę kącika sanitarnego zapewniającą nieskrępowane korzystanie z niego uznać należy za spełniającą stosowne wymagania. "Niekrępujące użytkowanie urządzeń sanitarnych" oznacza bowiem, że podczas korzystania z nich nie mają być widoczne intymne części ciała. Zabudowanie kącika przepierzeniem zapewnia to w zupełności. Dodać należy, że toalety te nie mogą być w pełni zabudowane i zamykane masywnymi drzwiami celem zapobiegania próbom samobójczym i przemocy pomiędzy samymi osadzonymi. Jednocześnie podnieść należy, iż w orzecznictwie powszechnie akceptowany jest pogląd, że ewentualne całkowite niezabudowanie kącików sanitarnych wynika z wymogów bezpieczeństwa więźniów (m.in. wyrok SA w Łodzi z dnia 13 maja 2009 r. I ACa 234/2009 niepubl.).

Z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika również, że w celach, w których przebywał powód nie było ciepłej wody, jednakże osadzeni korzystali z kąpeli w okresie zakreślonym w pozwie co najmniej raz w tygodniu co jest zgodne z § 30 ust. 3 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz. 1493), z którego wynika, że skazany korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpeli, natomiast kąpiel skazanego chorego odbywa się według wskazań lekarza. Dodatkowo w późniejszym okresie umożliwiono osadzonym korzystanie z ciepłej kąpeli dwa razy w tygodniu. W niniejszej sprawie powyższa norma została zachowana, a więc nie doszło do naruszenia prawa w tym zakresie.

Z postępowania dowodowego przeprowadzonego w sprawie, w szczególności dokumentów zaoferowanych przez pozwanego oraz zeznań świadków wynika, iż powód w trakcie pobytu w Zakładzie Karnym w K. był traktowany humanitarnie, z poszanowaniem jego godności, na równi z innymi osadzonymi. W szczególności nie przebywał w przeludnionych celach, w celach w których przebywał kąciki sanitarne wydzielone były odpowiednio, w sposób zapewniający osadzonym intymność w trakcie korzystania z urządzeń sanitarnych, osadzeni mieli możliwość wietrzenia cel bez ograniczeń, a wentylacja w celach była sprawna, cele nie były zawilgocone i nie występowały w nich insekty. Cele były przy tym dostatecznie oświetlone zarówno światłem dziennym jak też sztucznym, a osadzeni mieli możliwość korzystania z lampek nocnych. Powód ponadto miał dostęp do opieki lekarskiej, otrzymywał leki i miał możliwość leczenia specjalistycznego, w tym operacyjnego, a fakt, iż z niego nie skorzystał wynikał z jego własnej woli. W toku postępowania dowodowego powód nie zaoferował dowodów przeciwnych, które podważyłyby zeznania przesłuchanych świadków czy wiarygodność dokumentów przedłożonych przez pozwanego.

Wobec wykazania przez pozwanego, iż warunki w Zakładzie Karnym w K. w trakcie pobytu w nim powoda odpowiadały obowiązującym normom brak było podstaw do przyjęcia bezprawności działania powoda oraz przyjęcia, iż doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Nie zostało także wykazane wystąpienie u powoda szkody oraz adekwatnego związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy zachowaniem pozwanego a wystąpieniem tej szkody. Wskutek tego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona pozwana podniosła także zarzut przedawnienia roszczeń powoda. Przedawnienie roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym podlega ogólnym regułom przedawnienia ustanowionym w przepisach art. 117 i następnym k.c., z modyfikacjami określonymi w art. 442¹ k.c., dotyczącymi terminów przedawnienia tych roszczeń i ich biegu. Przepisy te regulują przedawnienie wszystkich roszczeń majątkowych w zakresie odpowiedzialności deliktowej, a więc roszczeń o naprawienie szkody majątkowej oraz roszczeń o pieniądze zadośćuczynienie krzywdzie. Przedawnienie polega na tym, że po upływie jego terminu ten, przeciwko któremu przysługuje roszczenie może uchylić się od jego zaspokojenia powołując się na upływ czasu. Zatem dłużnik realizując swoje uprawnienia wynikające z przedawnienia, ma prawo podniesienia stosowanego zarzutu, który wyłącza możliwość dochodzenia roszczenia. W takiej sytuacji roszczenie nie może być zasądzone i przymusowo egzekwowane. Przedawnienie jest instytucją stabilizującą stosunki prawne i przy ocenie przedawnienia wskazany jest rygoryzm. Istotą przedawnienia jest, aby dłużnik nie pozostawał w niepewności, co do swojej sytuacji prawnej. Dłużnik bowiem nie powinien bezterminowo pozostawać w stanie pozwalającym na przypisanie mu ewentualnej odpowiedzialności za zdarzenia, jakie wystąpiły w przeszłości. Jednocześnie zarzut przedawnienia stanowi prawo podmiotowe dłużnika, dlatego jedynie w wyjątkowych sytuacjach może nie zostać uwzględniony przez sąd i potraktowany, jako nadużycie prawa na podstawie art. 5 k.c. Do nadużycia prawa podmiotowego dochodzi wówczas, gdy w konkretnych okolicznościach podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (vide – wyrok SA w Katowicach z 24.05.2013r., I ACa 157/13, orzeczenia. (...).sa.gov.pl).

Przenosząc te rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, w ocenie Sądu, brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, iż podniesienie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa, co mogłoby prowadzić do jego nieuwzględnienia.

Stosownie do powołanego art. 442(1)§1 k.c. w zw. z art. 120§1 k.c., bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od momentu dowiedzenia się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. W sprawie należy przyjąć, że powód, najpóźniej w momencie opuszczania pozwanej placówki penitencjarnej miał świadomość panujących w niej warunków oraz ewentualnej szkody i osoby obowiązanej do jej naprawienia, skoro roszczenia swoje opiera na niezapewnieniu mu humanitarnych warunków odbywania kary oraz wywołaniu uszczerbku na zdrowiu przez zachowanie administracji jednostki.

Mając powyższe na uwadze należało przyjąć, iż roszczenia powoda za okres wcześniejszy niż 3 lata przed wniesieniem pozwu uległy przedawnieniu. W związku z tym, że powód wniósł pozew 31 lipca 2018 roku, będzie dotyczyło to roszczeń wobec pozwanego obejmujących okres przed dniem 31 lipca 2015 roku. Tym samym roszczenia dotyczące pobytu w Zakładzie Karnym w K. od 30.08.2011 r. do 29.10.2013 r. oraz od 26.11.2013 r. do 30.07.2015r. należy uznać za przedawnione. Z kolei, co do roszczeń za okres pobytu od 31.07.2015 do 19.04.2016r., jak już wyżej wskazano, brak podstaw do przyjęcia by doszło w tym czasie do naruszenia dóbr osobistych powoda wskazanych w pozwie. Nota bene brak także podstaw do przyjęcia by miały one miejsce okresie wcześniejszym.

Mając na względzie powyższe, powództwo na podstawie powołanych przepisów podlegało oddaleniu jako bezzasadne, o czym Sąd orzekł w pkt I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono wobec powoda na podstawie art. 98§1, 1¹ i 3 k.p.c. w pkt II wyroku. Ogólną zasadą rządzącą orzeczeniem o kosztach jest tzw. odpowiedzialność za wynik procesu, którą wprowadza art. 98 § 1 k.p.c. Oznacza ona, iż strona która przegrała spór zobowiązana jest zwrócić stronie przeciwnej koszty niezbędne do celowego dochodzenia jej praw. Powód przegrał sprawę i zobowiązany jest zapłacić na rzecz pozwanego poniesione przez niego koszty procesu, które obejmują wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości stawki minimalnej, których wysokość ustalono na podstawie §2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265 z późn. zm.).

Sąd orzekł także o kosztach sądowych, tj. opłacie od pozwu, która nie została przez powoda uiszczona. Powód występował wprawdzie z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych, ale został on prawomocnie oddalony postanowieniem Sądu z dnia 08.09.2020r. (k. 228). Postanowienie to zapadło po doręczeniu pozwanemu odpowiedzi na pozew, stąd mając na uwadze art. 130³ §2 k.p.c. w zw. z art. 98§1 k.p.c. Sąd orzekł o brakującej opłacie od pozwu obciążając nią powoda.